

УДК 811.16'276.6:34]:81-115'25'37
DOI <https://doi.org/10.26661/2414-9594-2023-1-4>

СТУПЕНІ МІЖМОВНОГО ПАРАЛЕЛІЗМУ В ЮРИДИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ УКРАЇНСЬКОЇ, ПОЛЬСЬКОЇ ТА БОЛГАРСЬКОЇ МОВ

Мацегора І. Л.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри слов'янської філології
Запорізький національний університет
вул. Жуковського, 66, Запоріжжя, Україна
orcid.org/0000-0003-0928-0689
ivanmatsehora212@gmail.com*

Ключові слова: юридичний термін, лексикографія, переклад, міжмовні відповідності, семантична еквівалентність.

Формально тотожні термінологічні одиниці, які належать спорідненим мовам, демонструють як збіги, так і розбіжності у семантиці та стилістичній співвіднесеності, що з обумовлене як лінгвістичними причинами, так і впливом екстралінгвальних чинників, які породжуються правовими процесами конкретної держави. Все це ускладнює процедуру юридичного перекладу, а тому вимагає детального юридико-лінгвістичного аналізу таких одиниць.

У статті обґрунтовується необхідність систематизації й комплексного опису міжмовних відповідників слов'янського й неслов'янського походження, які можуть формально збігатися у випадках, коли хоча б одна лексична одиниця належить до юридичної термінології української, польської або болгарської мови. Виявлені у відповідних текстах законодавства термінологічні парі з однаковою планом вираження розподіляються за школою семантичних відповідностей, що враховує такі рівні відносин: нульова, хибна) семантична еквівалентність – часткова семантична подібність – повна семантична еквівалентність.

За результатами проведеного дослідження зафіксовано, що особливі труднощі можуть бути пов'язані з перекладом формально тотожних термінів-девербативів, які сформувалися на базі однакової словотворчої моделі, що робить їх семантичну розбіжність не настільки очевидною. Аналіз конкретних прикладів демонструє, що в споріднених мовах кодифікації можуть бути піддані різні одиниці паралельних внутрішньомовних синонімічних рядів, у зв'язку із чим ігнорування аспектів функціонування слова в мовленні може призводити до лексико-семантичної інтерференції.

Зроблено висновки про те, що зіставне дослідження міжмовних паралелей в українській, польській, болгарській юридичній термінології дає підстави стверджувати про різні ступені перекладацької еквівалентності, яка зумовлена варіюванням значення слова в термінологічній та нетермінологічній сфері, що має важливе значення для рішення актуальних завдань лексикографії і юридичного перекладу із генетично споріднених мов.

DEGREES OF INTERLINGUAL PARALLELISM IN THE LEGAL TERMINOLOGY OF THE UKRAINIAN, POLISH AND BULGARIAN LANGUAGES

Matsegora I. L.

*Candidate of Philology, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Slavic Philology
Zaporizhzhia National University
Zhukovskoho str., 66, Zaporizhzhia, Ukraine
orcid.org/0000-0003-0928-0689
ivanmatsehora212@gmail.com*

Key words: *legal term, lexicography, translation, interlanguage correspondences, semantic equivalence.*

Formally identical terminological units belonging to related languages can show both coincidences and differences in semantics and stylistic correlation, which is due to both linguistic reasons and the influence of extralinguistic factors generated by the legal processes of a particular state. All this complicates the procedure of legal translation, and therefore requires a detailed legal and linguistic analysis of such units. The article substantiates the need for systematization and comprehensive description of cross-linguistic counterparts of Slavic and non-Slavic origin, which may formally coincide in cases where at least one lexical unit belongs to the legal terminology of the ukrainian, polish, or bulgarian languages. The terminological pairs with the same plan of expression identified in the relevant legal texts are classified according to the school of semantic correspondences, which takes into account the following levels of relations: zero, false) semantic equivalence – partial semantic similarity – full semantic equivalence. It is noted that special difficulties may be associated with the translation of formally identical deverbative terms, which were formed on the basis of the same word-formation model, which makes their semantic discrepancy not so obvious. The analysis of specific examples demonstrates that in related languages different units of parallel intralingual synonymous series can be subjected to codification, in connection with which ignoring aspects of word functioning in speech can lead to lexical-semantic interference. It is concluded that the comparative study of cross-language parallels in Ukrainian, Polish, and Bulgarian legal terminology is of great importance for the solution of current tasks of lexicography and legal translation. Key words: legal term, lexicography, translation, interlanguage correspondences, semantic equivalence.

Постановка проблеми. Як зазначає М. Беднаж, «синхронно-зіставний аналіз лексичного складу слов'янських мов не втрачає своєї вагомості, актуальності, оскільки дає можливість з'ясувати особливості взаємодії лексико-семантичних корелятив у споріднених мовах, виявити ступінь їх близькості в різні періоди функціонування мовних систем, експлікувати процеси і напрямки семантичної трансформації лексичних когнатів» [1, с. 3]. У цьому плані на особливу увагу заслуговує явище міжмовної омонімії, що виникає в діалінгвальній ситуації унаслідок формальної і змістової близькості слів, зумовлює значну кількість сигніфікативно нееквівалентних пар номінативних одиниць – від яскраво виражених денотативних розбіжностей до при-

хованих при внутрішньомовному аналізі специфічних семантико-функційних, асоціативно-дериваційних зв'язків семем на рівні вторинної номінації. Усі слов'янські мови походять з праслов'янського джерела, але при цьому кожна йде своїм шляхом розвитку. Виявляючи багато спільного як у структурі, так і у поняттєвому фонді, споріднені мови водночас демонструють, що закладені в них тенденції розвиваються у різних напрямках, а поняття, що виражаються зовні подібними й навіть тотожними лексичними одиницями, можуть суттєво різнитися за семантичним обсягом й ступенем актуальності на певному етапі існування конкретної мови. У зв'язку із цим особливої уваги потребує вивчення семантики, стилістичної належності й дистрибутивних

властивостей формально співпадаючих лексичних одиниць, які можуть мати ознаки формального збігу та паралельно функціонують у сучасних споріднених мовах. Варто зауважити, що при зіставленні міжмовних лексичних паралелей у споріднених мовах збіг плану вираження може бути встановлений із певними допущеннями, які зумовлені відмінностями систем писемності (наприклад, укр. «суд» і хорват. «*sud*») або національними особливостями мов з однаковою писемністю (наприклад, укр. «шкода» та польск. «*szkoda*», рос. «ущерб», і болг. «ущърб»).

Для позначення цього феномена дослідники використовують різні номінації залежно від ракурсу розгляду подібних одиниць або від підходу до визначення їх сутності: «неправильні друзі перекладача» [цит. за: 3, с. 239]; «міжмовні омоніми» [6, с. 153]; «міжмовні відповідності омонімічного характеру» [13, с. 15]; «міжмовна псевдоеквівалентність» [цит. за: 9, с. 234].

Аналіз досліджень у цій царині наукової літератури [2; 3; 6; 14], засвідчує той факт, що здебільшого вони присвячені вивченню міжмовних паралелей саме на рівні загальноновживаної лексики. Тому на нашу думку, актуальним є питання розгляду цієї проблеми в юридико-лінгвістичному фокусі – на матеріалі юридичної термінології української, польської та болгарської мов.

Об'єктом дослідження є такі пари формально міжмовних відповідників слов'янського й неслов'янського походження, у яких хоча б одна лексична одиниця належить юридичній термінології української або польської / болгарської мови. У текстах законодавчих актів переважають іменники, їх питома вага може становити до шестидесяти-вісімдесяти відсотків від загальної кількості слів у реченні. Це зумовлене потребою в номінації правових понять, предметів і явищ. Тому в поле нашої дослідницької уваги потрапляють насамперед термінологічні одиниці, що називають предмет (у широкому сенсі) або опредмечену дію, іншими словами, іменники (у тому числі девербативи). Не випадково й звернення саме до юридичної термінології. Спостереження свідчать про те, що значна частина термінів права утворені на базі загальноновживаних слів. Як зазначає Г.С. Онуфрієнко, «у семантичній структурі похідного юридичного терміну, що походить від загальноновживаного слова, відбувається нарощення у ядерній семі додаткових значеннєвих компонентів, які свідомо встановлюються законодавцем та значущих у контексті конкретних правовідносин» [8, с. 125]. Результатом такого нарощення стає подвійне кодування інформації (загальнономовний і власне термінологічний). Характерно, що в окремих

випадках виникають істотні внутрішньомовні розбіжності змістів загальноновживаного слова-основи й похідного юридичного терміна, що тягне ймовірність неоднозначної інтерпретації термінів і може ускладнювати правову комунікацію. Відповідно, все це призводить до певних складнощів при здійсненні юридичного перекладу, особливо в тих випадках, коли в спорідненій мові існує зовні тотожний термін, використання якого вимагає ретельного попереднього лінгвоправничого аналізу.

Мета статті – на прикладі аналізу окремих юридичних термінів, зафіксованих у відповідних законодавчих текстах, які мають однаковий план вираження, обґрунтувати назрілу потребу в систематизації подібних міжмовних паралелей, що функціонують у правовому дискурсі, а також класифікувати типи подібних одиниць.

Виклад основного матеріалу дослідження. При зіставленні мов виділяють такі типи еквівалентності лексичних одиниць: повна еквівалентність, часткова еквівалентність, неправильна еквівалентність (безеквівалентність) [2, с. 119].

Ступінь семантичної близькості юридичних термінів, які мають формальний збіг у досліджуваних мовах може бути різним. У зв'язку із цим, на наш погляд, термінологічні пари з однаковим планом вираження можуть бути розподілені за шкалою семантичної відповідності, що містить наступні рівні відносин: нульова (неправильна) семантична еквівалентність → часткова семантична подібність → повна семантична еквівалентність. Під нульовою семантичною еквівалентністю ми розуміємо міжмовну омонімію, за якої (аналогічно до внутрішньомовної омонімії) план змісту не виявляє будь-яких ознак подібності, а план виразу термінів збігається. За походженням це можуть бути міжмовні відповідники, які утворювалися незалежно один від одного з тотожних елементів і які розійшлися в історичному розвитку настільки, що в сучасних споріднених мовах не демонструють загальних сем; або оказіональні утворення, зовнішній збіг яких можна назвати, користуючись метафорою С.В. Кійко, лише «грою випадку» [3, с. 241].

Аналіз нормативних українських, польських, болгарських правових актів свідчить про те, що одиниці, які класифікуються як приклади неправильної еквівалентності мають місце і у царині юридичного перекладу. При цьому особливу складність для перекладу становлять термини-девербативи, що утворилися з однакових елементів на основі однієї й тієї ж словотворчої моделі, що робить їх семантичну розбіжність не настільки очевидною. Наприклад, порівняємо словосполучення в українській / польській / болгарській мовах: болг. «*износ на огнестрелно*

оръжие» [7], *zużycie broni* [15] укр.«знос зброї» [4]. Спостерігаємо два терміни-девербативи, які мають певні формальні збіги та утворені за допомогою нульової суфіксації.

На перший погляд, носію української мови може здатися, що в наведених прикладах мова йде про зношення вогнепальної зброї, тобто погіршення її стану, занепадості як наслідку тривалої експлуатації. Однак, незважаючи на формальний збіг префіксу й однаковий корінь, що походить з праслов'янського *nesti, у болгарській мові термін «*износ*» має інше значення: **‘Изнасяне на стоки, суровини або капитали за чужина з търговска цілий або като изпълнение на умови від договір із друга държава; експорт’** [12].

Характерно, що болгарському термінові «*износ*» в українській та польській мовах семантично більш близьким виявляються не «*зношення*», а «*вивіз*» / «*eksport*» [13, с. 95]. Але, при перекладі слід враховувати, що в українській мові «*вивіз*» не тотожний експорту («*експорт*» – **‘вивіз товарів і послуг за кордон для реалізації їх на зовнішньому ринку’** [10]), про що свідчить можливість комбінацій типу «*вивіз цінностей за кордон без мети продажу*» / «*wywóz kosztowności za granicę bez celu sprzedaży*», «*вивіз неякісного товару*» / «*eksport towarów niskiej jakości*». Нарешті, відзначимо й акцентологічні відмінності: у болгарському терміні «*износ*» наголошеним є перший склад, а в українській та польській мовах наголошеним є корінь слова. Отже, такі лексеми з болгарської на польську та українську слід перекладати мовою як «*експорт вогнепальної зброї*», а українські та польські відповідники в певних лексико-семантичних утворюють пари формально тотожних одиниць, що демонструють неправильну семантичну еквівалентність. Як справедливо зазначає О.А. Шаблій, «синхронне значення виростає зі значення діахронного й на нього спирається. Разом з тим синхронне значення може заперечувати значення діахронне, намічаючи зовсім нові відносини між словами» [15, с. 158].

Інший тип співвідношення значень спостерігається у парах міжмовних одиниць, що виявляють при формальній тотожності семантичну подібність. Розглянемо як приклад терміни «*затримання*» (укр.) «*zatrzymanie*» (пол.) *задържане* (болг.). Звертаючись до тлумачного словника болгарської мови, з'ясуємо, що слово «*задържане*» має значення: **‘Който е арестуван, отведен в полицията’** [12]. В українській мові слово *затримання* маю дефініцію: **‘Дія за значенням затримати’** [10]. Лексикографічні джерела сучасної польської мови тлумачення слова *zatrzymanie* подають так: **‘ujęcie i aresztowanie osoby podejrzanej o naruszenie prawa», «osoba pozbawiona wolności przez odpowiednie**

władze’ [17, с. 325]. Один із лексико-семантичних варіантів тлумачення цього слова передбачає його переклад як «*зупинка*» [11, с. 101].

Порівняння контекстів уживання таких одиниць у польській, українській та болгарській мовах дозволяє виявити, що обсяг, який виражаються цими словами може бути різним. Це пов'язане з тим, що в результаті розвитку регулярної полісемії були реалізовані різні її моделі реалізації, що свідчить про наявність іншого ступеня міжмовної омонімії, яку варто враховувати при перекладі юридичної термінології.

Як зазначає О.А. Шаблій, «будь-яке слово перебуває у складних і різноманітних семантичних відношеннях з іншими словами даної мови і ці зв'язки відображаються в його семантиці» [15, с. 187]. Урахування таких зв'язків, на наш погляд, особливо важливе, у тих випадках, коли міжмовну паралель утворюють одинці, які найбільш близькі за змістом та формальним збігом. Так, слову «*образ*» у лексиконі сучасної української мови знаходимо формальні відповідності «*обида*» і «*оскърбление*» у болгарській мові та «*zniewaga*» – у польській. Ці слова входять у внутрішньомовні синонімічні ряди.

У болгарській мові слово «*оскърбление*» з'явилося шляхом запозичення з російської мови й функціонує як загальноживане. Своєю чергою, юридичну «надбудову» одержало більш прадавнє слово «*обида*», що функціонує, зокрема, у кримінальному законодавстві Болгарії, наприклад: **‘Който каже або извърши нещо унижително за честта або достоинството на друго в негово присъствие, ре наказва за образа із глоба від хиляда до три хиляди лева. У този випадок съдът може так наклади й покарання обществено осуждения’** [7]. Цим пунктом відкривається розділ VII «Образ и наклеп», де встановлюється склад розглянутого злочину.

В українській мові кодифікації піддалося більш вузьке за змістом слово «*образ*», яке стало одним із ключових термінів статті 5 КК України [4], а також структурним елементом багатокomпонентних юридичних термінів кримінального законодавства: «*образ* почуттів віруючих» (ст. 148 КК); «*образ* представника влади» (ст. 319 КК); «*образ* військовослужбовця» (ст. 336 КК) [4].

Інший ступінь паралелізму ми можемо спостерігати в польській мові, де термін *zniewaga* має певні семантичні розбіжності, що зокрема підтверджується його вживанням у польському законодавстві та разом із тим у побутовому мовленні, наприклад: **‘Kto w jego obecności mówi lub czyni coś zniewaga honor lub godność innej osoby, podlega karze grzywny od tysiąca do trzech tysięcy lewów’** [16]. Отже, можемо спостерігати вже інший ступінь міжмовного паралелізму, який пов'язаний

із наявністю можливих варіантів, які є наслідками інтерференції й прикладом можливого помилкового вибору варіанта перекладу.

Розглянемо ще один приклад, який демонструє певний ступінь міжмовного паралелізму, пов'язаний із різною кількістю лексико-семантичних варіантів у відповідних мовах та їх можливим стилістичним забарвленням.

У результаті мовних контактів може відбуватися збіг польських, українських та болгарських субстандартних слів як у плані вираження, так і змісту, причому середовище їх функціонування має приблизно однакові параметри. Наприклад, чи можуть вважатися міжмовними омонімами пари *blat* (польск.) – *блат* (укр.) – *блат* (болг.)? На перший погляд, за умови несинхронного підходу до цього питання відповідь на нього може бути негативна, але однозначну відповідь можна знайти після визначення відправної точки утворення такої лексеми і її вивчення хронології її розвитку у відповідній мові. Так, польське *blat* має таке тлумачення: 1. (кримін., злочинне) '*людина, що приховує злочинців*' [17, с. 80], 2. (кримін.) '*гроші, готівка*' [17, с. 80–41], 3. (кримін.) '*хабар, підкуп*', 4 (кримін.) '*компаньйон, хабарник, людина, що співробітничася зі злочинцями за гроші*', 5 (кримін.) '*людина, що купує, та перепродає крадене*' [17, с. 80]. В українській лексикографії значення слова *блат* подано так: '*знайомство, зв'язки і т. ін., що використовуються в особистих інтересах*' [10]. У болгарській мові знаходимо таку дефініцію '*корж для торта. торт з двома зефірами*' [12]. Порівнюючи ці слова з точки зору їх перекладознавчого потенціалу, можна побачити, що ці одиниці є омонімічно полісемічними (на рівні однієї мови), а також омонімічно нееквівалентними (на рівні порівнюваних пар мов). Крім того в українській мові це слово має чітко виражений конотативний компонент значення, що ускладнює вибір правильного відповідника при перекладі термінології, яка належить до однієї із правничих сфер застосування.

Як справедливо вказує С.Д. Хуцишвили, «неточна або неповна передача змісту оригіналу перешкоджає виконанню суспільної функції перекладу: зробити думки автора доступними членам іншого мовного колективу» [14, с. 100]. У науковій сфері неухважність до вимоги точності в передачі змісту того чи того терміна може стати причиною комунікативної невдачі, а в офіційно-діловій діло-

вій та правовій комунікації помилковий вибір термінологічного варіанта може спричинити судові позови, наприклад, на підставі різночитань сторін у тлумаченні змісту договору.

Відзначимо, що найбільший ступінь семантичної близькості у порівнюваних мовах демонструють юридичні терміни, запозичені з неслов'янських мов, особливо такі, які з'явилися в результаті рецепції римського права й імплементації в національне законодавство норм міжнародного права.

Висновки. Виявлення й аналіз міжмовних лексичних паралелей юридичної термінології у польській, українській та болгарській мовах є важливим і актуальним завданням слов'янського перекладознавства. Проаналізовані приклади вживання міжмовних омонімів у текстах правничої сфери демонструють різні ступені міжмовного паралелізму, що залежить, з одного боку, від конкретної галузі юриспруденції, де функціонує той чи той термін, з іншого боку – від широти лексико-семантичного варіювання значення слова, що зумовлюється його етимологією і розширенням ядерного чи периферійного варіанта значення у конкретній мові.

Етимологічні зв'язки між словами споріднених мов можуть настільки послабитися, що відповідне слово однієї мови часто виявляється ближче за змістом не до його етимологічного корелята в іншій спорідненій мові, а зовсім до іншого утворення. Формально тотожні термінологічні одиниці, що належать спорідненим мовам, можуть демонструвати як збіг, так і розбіжність у семантиці й стилістичній співвіднесеності як під впливом суто лінгвістичних причин, так і під впливом позамовних чинників, які спричинені правовими процесами конкретної держави.

Вивчення семантичної структури подібних юридичних термінів у зіставному аспекті становить значний теоретичний інтерес, тому що дає можливість уточнити їх етимологію, простежити загальні тенденції формування термінологічних значень, а також висвітлити «приховані», національно зумовлені семантичні компоненти термінів, що походять до загального етимону. Все це має важливе значення для встановлення ступеня семантичної еквівалентності розглянутих лексичних одиниць, а отже, для рішення завдань лексикографії і юридичного перекладу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Беднаж М. Із спостережень над польсько-українськими омонімами. *Вісник Запорізького державного університету. Серія : Філологія.* 1999. № 1. С. 4–8. Български тълковен речник. URL: <http://rechnik.info/> (дата звернення: 06.07.2023).

2. Дубічинський В.В. Лексикографування термінологічних паралелей. *Термінологічний вісник*. 2015. Вип. 3. С. 118–124.
3. Кійко С.В. Інтернаціоналізми і міжмовні омоніми у фаховій мові театру. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія. 2018. Вип. 32(1). С. 239–243.
4. Кримінальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 27.06.2023).
5. Ментинська І.Б. Міжмовна омонімія як об'єкт термінологічного дослідження. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія : Філологія. Журналістика. 2022. № 4. Ч. 1. С. 34–38.
6. Микитюк О.Р. Явище омонімії в загальноновживаній термінології і термінологічній лексиці. *Українська термінологія і сучасність* : [зб. наук. праць]. Київ : Наукова думка, 1998. С. 151–154.
7. Наказателен кодекс. в сила от 14.03.2020 р. URL: <https://www.lex.bg/bg/laws/tree/code> (дата звернення 28.06.2023).
8. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури «Академія», 2011. 451 с.
9. Руколянская Н.В. Іменникові терміни на позначення ключових понять кримінального права: словотвірний аспект. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Проблеми української термінології». 2012. № 559. С. 233–236.
10. Словник української мови. В 11 т. Київ : Український мовно-інформаційний фонд, 2021. URL: <https://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=1&page=0> (дата звернення: 07.07.2023)
11. Таланов О. Польсько-український, українсько-польський словник. Київ : Арії, 2017. 509 с.
12. Тълковен речник на българския език. URL: <http://talkoven.onlinerechnik.com> (дата звернення: 28.06.2023).
13. Українсько-польський, польсько-український словник юридичної термінології / упоряд. Т.О. Коломоєць, Т.В. Хом'як, І.Г. Ліпкевич. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 336 с.
14. Хуцишвили С.Д. Славянские межъязыковые омонимы : дис. ... доктор філософії (PhD) філологічні науки. Тбілісі, 2016. 198 с.
15. Шаблій О.А. Міжмовна термінологічна омонімія як проблема термінографії і перекладу (на матеріалі німецької та української юридичних терміносистем) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.07 ; Київський національний лінгвістичний університет. Київ, 2009. 254 с.
16. Kodeks karny. URL: <https://arslege.pl/kodeks-karny/k1/s177> (дата звернення: 25.06.2023).
17. Red. W. Lubaś Słownik polskich leksemów potocznych. Kraków : Nauka, 2001. 987 s.

REFERENCES

1. Bednazh M. (1999) Iz sposterezhen' nad pol's'ko-ukrai'ns'kymy omonimamy. *Visnyk Zaporiz'kogo derzhavnogo universytetu*. Serija : Filologija. № 1. S.4-8. Вългарску тълковен речник . URL: <http://rechnik.info/> (data zvernennja 06.07.2023).
2. Dubichyns'kyj V.V. (2015) Leksykografuvannja terminologichnyh paralelej. *Terminologichnyj visnyk*. Vyp. 3 . S. 118–124.
3. Kijko S. V. (2018) Internacionalizmi i mizhmovni omonimy u fahovij movi teatru. *Naukovyj visnyk Mizhnarodnogo humanitarnogo universytetu*. Serija: Filologija. Vyp. 32(1). S. 239–243.
4. Kryminal'nyj kodeks Ukrai'ny. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (data zvernennja 27.06.2023)
5. Mentyns'ka I.B. (2022) Mizhmovna omonimija jak ob'jekt terminologichnogo doslidzhennja. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernads'kogo*. Serija : Filologija. Zhurnalistyka. № 4. Ch. 1. S. 34–38.
6. Mykutyjuk O. R. (1998) Javyshhe omonimii' v zagal'novzhyvanij terminologii' i terminologichnij leksyci. *Ukrai'ns'ka terminologija i suchasnist'* : [zb. nauk. prac']. Kyi'v : Naukova dumka, S. 151–154.
7. Nakazatelen kodeks. v syla ot 14.03. 2020 r. URL: <https://www.lex.bg/bg/laws/tree/code> (data zvernennja 28.06.2023)
8. Onufrijenko G.S. (2011) Naukovyj styl' ukrai'ns'koi' movy : navchal'nyj posibnyk. Kyi'v : Centr navchal'noi' literatury «Akademija», 451 s.
9. Rukoljans'ka N.V. (2012) Imennykovi terminy na poznachennja ključovyyh ponjat' kryminal'nogo prava: slovotvirnyj aspekt. *Visnyk Nacional'nogo universytetu «L'vivs'ka politehnika»*. Serija «Problemy ukrai'ns'koi' terminologii'». №559. S. 233–236.
10. Slovnyk ukrai'ns'koi' movy. V 11 t. Kyi'v : Ukrai'ns'kyj movno-informacijnyj fond, 2021. URL: <https://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=1&page=0> (data zvernennja 07.07.2023)
11. Talanov O. (2017) Pol's'ko-ukrai'ns'kyj, ukrai'ns'ko-pol's'kyj slovnyk. Kyi'v : Arij, 509 s.

12. Tilkoven rechnik na bilgarskija ezik. URL: <http://talkoven.onlinerechnik.com> (data zvernennja 28.06.2023)
13. Ukrai'ns'ko-pol's'kyj, pol's'ko-ukrai'ns'kyj slovnyk jurydychnoi' terminologii' / uporjad. T.O. Kolomojec', T.V. Hom'jak, I.G. Lipkevych. Zaporizhzhja : ZNU, 2017. 336 s.
14. Hucyshvyly S.D. (2016) Slavjanskye mezhъязыковые омонимы : dys. doktor filosofii' (PhD) filologichni nauky. Tbilisi, 198 s.
15. Shablij O. A. (2009) Mizhmovna terminologichna omonimija jak problema terminografii' i perekladu (na materialy nimec'koi' ta ukrai'ns'koi' jurydychnyh terminosystem) : dys. ... kand. filol. nauk : 10.02.07 / Kyi'vs'kyj nacional'nyj lingvistychnyj universytet. Kyi'v, 254 s.
16. Kodeks karny. URL: <https://arslege.pl/kodeks-karny/k1/s177> (data zvernennja 25.06.2023).
17. Red. W. (2001) Lubaś Słownik polskich leksemów potocznych. Kraków : Nauka, 987 s.